

11.11.11 VERKIEZINGS MEMORANDUM

**Federale, regionale
en Europese verkiezingen 2024**

Strength in numbers

KIEZEN VOOR DE KANSEN VAN SAMENWERKEN OVER DE GRENZEN HEEN

We hobbelen van crisis naar crisis. “Shocks are the new normal”¹. Het is een realiteit waar we niet om heen kunnen. Die crisissen zijn vaak grensoverschrijdend. Ze stoppen niet aan onze deur, of aan een opgetrokken grensovergang. België, meer dan ooit misschien, is geen eiland.

Die crisissen zijn niet gewoon externe rampen die ons plots overspoelen, vaak hebben ze hun oorsprong in beslissingen en keuzes die in het verleden genomen zijn. En zo zullen de beslissingen die vandaag genomen worden ook een echo hebben in de toekomst.

We leven dan ook in een tijdsgewricht van kantelpunten. Besluitvormers spelen een belangrijke rol om de balans naar de juiste kant te laten overhellen.

- > **Geopolitiek** lijkt de tijd voorbij waarin de VS de supermacht was, met de EU in haar kielzog. Klampen we ons vast aan de restanten van macht die gepaard gingen met de lange periode van Westerse dominantie, of erkennen we dat we onze rol op het politieke toneel moeten herzien? Kantelen we in die nieuwe multipolaire wereld van wisselende en competitieve allianties en staren we ons blind op een bipolair schema van “wie niet met ons is, is tegen ons”? Of staan we open voor een post-Westerse wereld die ruimte creëert voor verschil, wederzijds eigenbelang en gelijkere handelsrelaties?
- > In een wereld waar het globale Zuiden de **geloofwaardigheid** van het Westen in vraag stelt als het gaat over de verdediging van mensenrechten en internationaal recht, zijn we in staat om te luisteren naar terechte kritiek en ernaar te handelen?
- > Geldt op vlak van **mensenrechten en democratie** dat de race naar de bodem ingezet is of zijn we in staat om elders, maar evenzeer hier, de ruimte te vrijwaren voor de kracht van onderuit?
- > In een wereld waar **klimaatrampen** veel frequenter worden, slagen we erin om binnen de afgesproken grenzen van het akkoord van Parijs te blijven of kantelen we richting meer droogte, meer klimaatcrisisen, meer klimaatvluchtelingen en een minder leefbare planeet?
- > Zetten we koers richting een **rechtvaardige energietransitie** waarbij we als rijke landen erin slagen om zo snel mogelijk fossiele investeringen en in het bijzonder fossiele subsidies uit te faseren, zonder daarbij de 99% op kosten te jagen en zonder ons te wagen aan een neo-koloniaal verhaal in een onze zoektocht naar grondstoffen?
- > Op een moment dat een recordaantal mensen op de vlucht zijn voor oorlog, geweld en vervolging, slagen we er in een rechtvaardig migratiebeleid te voeren en een **kwaliteitsvolle bescherming van mensen op de vlucht** te garanderen of blijven we koppig geloven dat met steeds hogere hekken en het ‘terugduwen’ van mensen we onze veiligheid kunnen garanderen?
- > In een wereld waar **ongelijkheid** toeneemt, grote bedrijven in specifieke sectoren overwinsten boekten terwijl de winkelkar voor burgers duurder werd en er een steeds groter wantrouwen ontstaat tegenover de elites, slagen we erin om de financiële en politieke macht van grote vermogens en multinationals in te tomen en de verloren middelen door belastingontwijking en –optimalisatie te herverdelen?

De huidige crisissfeer lijkt ons te verlammen. Ze lijkt ons ook op het pad te zetten van kortetermijnoplossingen en terugplooiën op onszelf. Dat is begrijpelijk maar het werkt niet. We lopen zo het risico om nu foute beslissingen te nemen voor de langere termijn. In plaats van ons vast te klampen aan oude recepten, is dit het moment om gedurfde, toekomstgerichte keuzes te maken.

Het goede nieuws is namelijk dat er beslissingen mogelijk zijn die goed zijn én voor de planeet én voor de mens. Dat er keuzes zijn die goed zijn voor inwoners aan de andere kant van de wereld die dagelijks ploeteren voor brood op de plank én voor inwoners hier die nauwelijks hun energiefactuur kunnen betalen. Er zijn beleidsoplossingen waarbij iedereen wint.

Gezien de globale uitdagingen waar we voor staan, hebben we **méér samenwerking en internationale solidariteit** nodig, niet minder. Dat betekent ook gelijkwaardige partnerschappen met lagere inkomenslanden. Herverdeling van macht in multilaterale instellingen.

Stoppen met twee maten en twee gewichten. Wat minder *moral high ground* als het gaat over anderen de les spellen en meer *moral high ground* als het gaat over het respect voor internationaal recht en mensenrechten.¹ Dat betekent het nemen van financiële verantwoordelijkheid internationaal: want ook al is de budgettaire situatie hier ook moeilijk, investeren in internationale solidariteit verdient zichzelf uiteindelijk terug. De volgende pandemie dam je niet in zonder te investeren in universele toegang tot basisgezondheidszorg en sociale bescherming. Gedwongen migratie los je niet op zonder te werken aan de grondoorzaken op lange termijn. Toekomstige klimaatrampen voorkom je door fossiele subsidies en investeringen uit te faseren en door internationale klimaatfinanciering op te schalen.

In dit memorandum lees je onze belangrijkste aanbevelingen rond 6 domeinen voor de nationale verkiezingen van juni 2024. Er is telkens aangeduid op welk(e) bevoegdheidsniveau(s) de aanbeveling betrekking heeft. Het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie in het 1ste semester van 2024 is daarbij een bijzondere hefboom om op het Europese beleid te wegen. We verwijzen hiervoor ook graag naar ons [specifiek eisenpakket voor het Europees voorzitterschap](#).

Er bestaan ook fiches met meer gedetailleerde input voor volgende thema's: klimaat en natuurlijke rijkdommen, internationale solidariteit, buitenlands beleid, duurzame handel, internationale fiscaliteit, migratie, duurzame voedselsystemen, gezondheid, waardig werk (inclusief sociale bescherming). Deze zijn eenvoudig op te vragen bij [Naima Charkaoui](#) (directeur beleid) die u ook in contact kan brengen met een expert van 11.11.11 of van een lidorganisatie.

En er is nog meer goed nieuws: **lange termijn oplossingen en investeringen kunnen vaak ook op bijval van burgers rekenen**. Uit een IPSOS-peiling in opdracht van 11.11.11 blijkt dat 69 % van de Vlamingen vindt dat ook in België iedereen er beter van wordt als problemen elders in de wereld zoals oorlog, klimaatverandering en armoede worden aangepakt. Burgers liggen ook wakker van de vraag naar wat ons moreel kompas vandaag is in de wereld. Ze beseffen dat de huidige wereldorde afbrokkelt. En omdat dat onzeker maakt is er bij uitstek nood aan politiek leiderschap dat een nieuwe koers uitzet. Die zich niet blind toont voor de geopolitieke onzekerheden of zich vastklampt aan de strohalmen van oude machtsstructuren. Als burgers hebben we meer dan ooit nood aan beleidsmakers die **een grens durven trekken** als het gaat over het respect voor de rechten van mens en natuur.

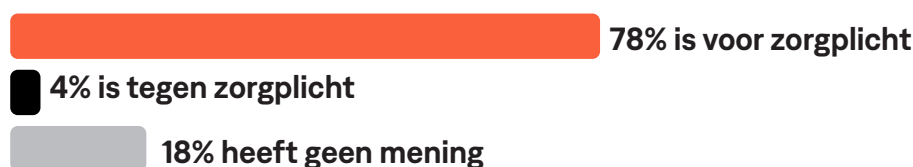
INHOUD

Kiezen voor de kansen van samenwerken over de grenzen heen	2
7 speerpunten	4
Klimaat en natuurlijke rijkdommen	8
Internationale solidariteit	12
Buitenlands beleid	16
Duurzame handel	20
Internationale fiscaliteit	24
Migratie	28

7 SPEERPUNTEN

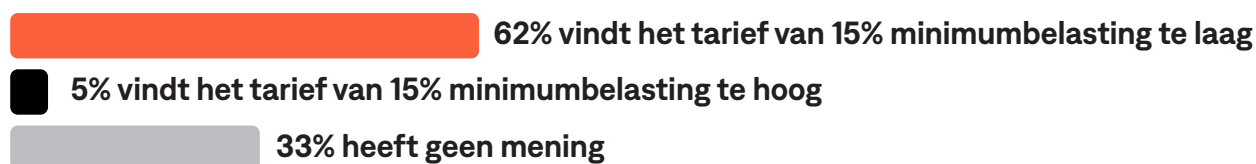
1. Veralgemeen zorgplicht voor bedrijven: bindende regelgeving in België, de EU en de VN die bedrijven er toe verplicht mensenrechten en milieu te respecteren in heel hun waardeketen en die slachtoffers van schendingen toegang geeft tot de rechter.

GEPEILD*: 78% van de Vlamingen is voorstander van een Europese richtlijn en Belgische wetgeving betreffende de zorgplicht. Dit zou multinationals verplichten om aan te tonen dat zij concrete maatregelen hebben genomen om ervoor te zorgen dat al hun onderaannemers de mensenrechten en het milieu respecteren. Slechts 4% is tegen en 18% is onbeslist.

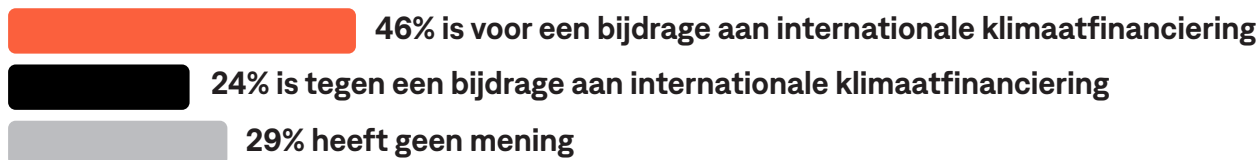
2. Pleit in de strijd tegen belastingontwijking voor een verhoging van de internationale minimumbelasting voor multinationals op korte termijn van 15% naar 25%, zonder uitzonderingen waarbij rekening wordt gehouden met de belangen van lagere inkomenslanden.

GEPEILD*: 78% van de Vlamingen staat achter de invoering van een wereldwijde minimumbelasting op bedrijfswinsten, zoals overeengekomen door de OESO (6% is tegen, 16% onbeslist). Bovendien vindt 62% het overeengekomen tarief van 15% voor de minimumbelasting zoals beslist door de OESO te laag (5% vindt het te hoog en 33% is onbeslist).

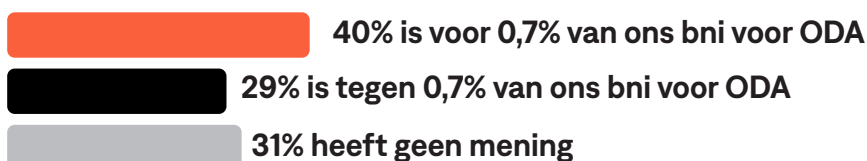
3. Steun lagere inkomenslanden om met de gevolgen van de klimaatverandering om te gaan (adaptatie) en klimaatverandering tegen te gaan (mitigatie) door een faire Belgische bijdrage van jaarlijks minstens 500 miljoen euro aan internationale klimaatfinanciering. Bijvoorbeeld door het herbestemmen van een deel van de ETS-middelen en de rechtvaardige uitfasering van fossiele subsidies.

GEPEILD*: 46% vindt dat België en andere industrielanden vanuit hun historische verantwoordelijkheid voor de klimaatverandering financieel moeten bijdragen aan het doen dalen van de emissies in lagere inkomenslanden en hun aanpassing aan de klimaatverandering (24% is tegen, 29% onbeslist).

4. Voorzie voldoende publieke financiering voor internationale solidariteit, door een lineair en bindend groeipad naar 0,7% van ons bni tegen 2030 voor ODA.

GEPEILD*: 40% van de Vlamingen vindt dat België zijn internationale verbintenis om 0,7% van zijn bruto nationaal inkomen aan ontwikkelingssamenwerking te besteden (in plaats van de huidige 0,45%) moet nakomen (29% is tegen, 31% heeft geen mening).

5. Maak werk van een ambitieuze en kwaliteitsvolle bescherming van vluchtelingen in de regio van conflictgebieden en zet in op veilige en legale toegangswegen.

GEPEILD*: 56% van de Vlamingen is voorstander van het openen van veilige en legale migratiekanalen op basis van objectieve en transparante criteria. 55% wil dat België meer investeert in een kwaliteitsvolle bescherming van vluchtelingen in de regio rondom conflictgebieden.

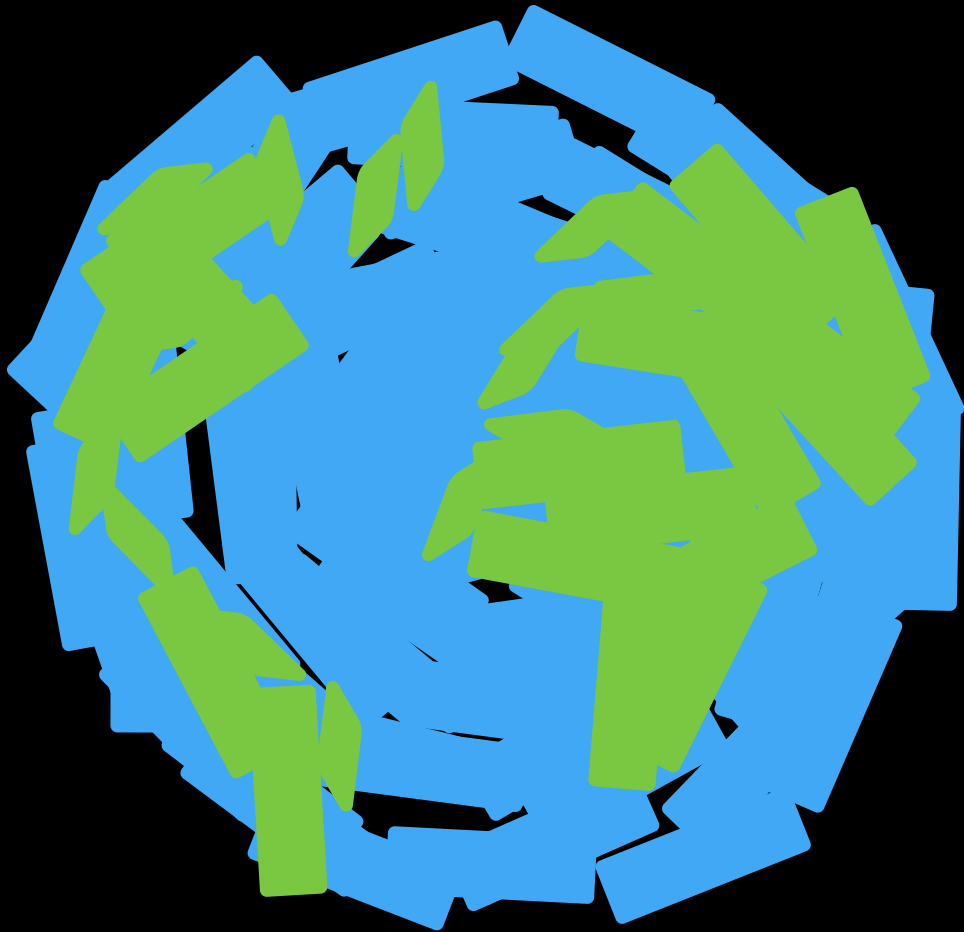

6. Werk samen met het middenveld een coherent en transparant beleid uit voor de promotie van de civiele ruimte. Investeer in initiatieven die mensenrechtenverdedigers en in het bijzonder vrouwelijke mensenrechtenverdedigers beschermen.

7. Neem een voortrekkersrol op in de internationale strijd tegen straffeloosheid en vervolging van oorlogsmisdaden, via extra politieke en financiële steun aan het Internationaal Strafhof en VN-onderzoekscommissies.

* Cijfers uit de *barometer Internationale Solidariteit 2023*, uitgevoerd door Dedicated Research in opdracht van 11.11.11 en Knack tussen 2 en 10 oktober 2023 bij een representatieve steekproef van 1.505 Belgen van 18 jaar en ouder. Maximale foutmarge 2,53%.

KLIMAAT EN NATUURLIJKE RIJKDOMMEN

VOORUITBLIK OP 2030

In 2030 is de Belgische uitstoot gedaald tot minstens 61% door emissies bij de bron aan te pakken. België zet daarbij in op een rechtvaardige transitie, zowel binnen als tussen landen. De Belgische materiaalreductiedoelstellingen hebben het grondstoffenverbruik sterk doen dalen. Zo is ons productie- en consumptiepatroon meer afgestemd op de draagkracht van de planeet. Daarnaast gebeurt ontginning van grondstoffen met respect voor mensenrechten, het milieu en het klimaat. De gevolgen van klimaatverandering zijn voelbaarder, maar kwetsbare mensen hier en in lage en middeninkomenslanden kunnen zich er tegen wapenen. Dit onder meer dankzij de bijdrage van België aan de internationale klimaatfinanciering en financiering van klimaatschade en verlies. Hierdoor versterkt ons land zijn internationale positie.

SPEERPUNTEN

- > **Zorg voor een ambitieus en rechtvaardig klimaatbeleid door de systematische toepassing van de principes van rechtvaardige transitie**
- > **Versterk de internationale positie van België via een faire bijdrage aan de internationale klimaatfinanciering**
- > **Garandeer via specifieke maatregelen dat de energietransitie niet bijdraagt aan mensenrechtenschendingen**

BELEIDSLIJNEN, MAATREGELEN EN INSTRUMENTEN

Zorg voor een ambitieus en rechtvaardig klimaatbeleid door de systematische toepassing van de principes van rechtvaardige transitie

Europees **Federaal** **Vlaams**

Voor 2030 moeten België en Europa elk hun wettelijke doelstelling vastleggen op een vermindering van hun directe uitstoot van broeikasgassen met **ten minste 61%** ten opzichte van 1990, terwijl ze hun inspanningen voortzetten om de vereiste hogere reductieniveaus te bereiken. Om te beantwoorden aan de wetenschappelijke gegevens en de Europese klimaatwet, dient België nieuwe en ambitieuzere doelstellingen voor 2040 te ondersteunen.

- > Versterk de **Belgische klimaatgovernance** door samenwerking tussen beleidsniveaus te herzien en de naleving van aangegane verbintenissen te waarborgen. Dit vereist een interfederale klimaatwet met een nationale langetermijnvisie en duidelijke tussenliggende doelstellingen. Daarnaast moet de evaluatie en actualisering van het klimaatbeleid opgenomen worden in de cyclus van begrotingsherziening. Laat een nationaal comité van onafhankelijke experts zowel vooraf als achteraf de maatregelen analyseren. Treed actief op tegen de onevenredige invloed van fossiele lobbygroepen en pak transparantie- en belangenconflictproblemen aan.
- > Garandeer dat het Belgisch klimaatbeleid **coherent is met de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen**, zodat de maatregelen geen sociale of ecologische schade elders veroorzaken. Maak dit concreet door een systematische toets bij de ontwikkeling en implementatie van beleidsmaatregelen in het Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP), en pas bestaand beleid aan.
- > Maak geen gebruik van **agrobrandstoffen** van de eerste generatie, waarvan de negatieve impact op zowel klimaat, voedselvoorziening als biodiversiteit immers bewezen is en faseer deze uit.

- › Plaats de **rechtvaardige transitie** centraal in alle klimaatmaatregelen. Maak dit concreet door de ILO-principes op te nemen in het Nationaal Energie- en Klimaatplan. Creëer werkgelegenheid in een transitie naar een duurzame en inclusieve economie met waardige en kwaliteitsvolle groene jobs en opleidings- en omscholingsmogelijkheden met aandacht voor de ontwikkeling van nieuwe groene en digitale vaardigheden. Voorzie ook inkomensgaranties (inclusief sociale bescherming) voor degenen die door deze transitie naar een groene economie worden getroffen.

Versterk de internationale positie van België via een faire bijdrage aan de internationale klimaatfinanciering

Federaal **Vlaams**

Ongeacht de toekomstige ambitie laat de klimaatverandering zich al voelen. Gemeenschappen in lage en middeninkomenslanden hebben het meest te kampen met de gevolgen en moeten manieren vinden om daarmee om te gaan. België heeft, als rijk land met grote historische en actuele uitstoot, de verantwoordelijkheid en de middelen om daaraan bij te dragen. Dat werd zo afgesproken in het VN-Klimaatverdrag en garandeert dat ook landen met minder financiële middelen het Akkoord van Parijs kunnen naleven.

- › Een faire Belgische bijdrage aan de internationale klimaatfinanciering bedraagt **minstens 500 miljoen euro per jaar**. Zorg dat tijdens de volgende legislatuur dit bedrag gehaald wordt via een groeipad. Dankzij deze bijdrage kunnen lage en middeninkomenslanden de uitstoot verminderen en zich aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering, via bijvoorbeeld irrigatie en aangepaste infrastructuur. Behoud de focus op aanpassing aan de gevolgen van klimaatverandering.
- › Erken dat **klimatschade en verlies** dringend moeten worden gefinancierd. Draag in dit verband bij tot de werking en financiering van een specifiek fonds op VN-niveau. Zorg ervoor dat vrijwillige verbintenissen aanvullend en transparant zijn.
- › Maak werk van **innovatieve financieringsbronnen** op basis van het principe de vervuiler betaalt en solidariteit. Zet een significant deel van de inkomsten uit o.a. het emissiehandelssysteem (ETS) en het mechanisme voor koolstofgrenscorrectie (CBAM) en de uitfasering van fossiele subsidies in voor de internationale klimaatfinanciering.

Garandeer via specifieke maatregelen dat de energietransitie niet bijdraagt aan mensenrechtenschendingen

Europees **Federaal** **Vlaams**

De EU heeft metalen en mineralen nodig voor de groene transitie en om te voldoen aan haar ambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Hoewel de EU slechts 6% van de wereldbevolking uitmaakt, verbruikt zij 25-30% van de wereldwijd geproduceerde metalen². De EU maakt gebruik van haar handels- en ontwikkelingsbeleid om de handel met grondstofrijke landen te faciliteren, ook via strategische partnerschappen³. Bestaand EU-beleid en/of wetgeving bieden echter onvoldoende garanties voor gelijkwaardige partnerschappen en de strijd tegen mensenrechtenschendingen in de toeleveringsketens.

- › Verminder de Belgische **afhankelijkheid van primaire grondstoffen** via oplossingen aan de vraagzijde, zoals de uitfasering van wegwerpartikelen en het bevorderen van duurzame mobiliteit. Maak dit concreet door materiaal doelstellingen op Belgisch niveau te formuleren in het NEKP, met subdoelstellingen voor metalen relevant voor de energietransitie.
- › Zorg op Europees niveau dat strategische partnerschappen inzake kritieke grondstoffen specifieke maatregelen bevatten die in overeenstemming zijn met internationale mensenrechten, arbeidsrechten en milieustandaarden. Pleit voor verplichte zorgvuldigheid voor bedrijven waarbij het vetorecht van lokale gemeenschappen wordt gewaarborgd via vrije, voorafgaande en geïnformeerde toestemming (zie ook het hoofdstuk over handel).
- › Garandeer dat strategische partnerschappen de groene transitie van lagere inkomenslanden ondersteunen door het delen van kennis, technologie, patenten en kapitaal. Dergelijke steun moet samengaan met inspanningen om de regelgeving en het bestuur in de toe-

veringsketens van grondstoffen te verbeteren. Pleit er tevens voor dat de EU een beoordeling uitvoert om na te gaan of bestaand EU-beleid of -wetgeving de groene transitie van de partnerlanden stimuleert of ondermijnt, en aanbevelingen formuleert om deze aan te passen.

Maak werk van de rechtvaardige uitfasering van directe en indirecte subsidies voor fossiele brandstoffen

Europees Federaal Vlaams

Er liggen grote kansen in de afbouw van fossiele subsidies, zowel op ecologisch als op sociaal vlak. Om beide kansen te benutten, moet de uitfasering ervan goed gepland en geanticipeerd worden.

- > Werk een **rechtvaardig actieplan** uit voor de uitfasering van directe en indirecte subsidies voor fossiele brandstoffen in het nationale energie- en klimaatplan.
- > Het plan moet zich richten op de identificatie van sociaal en ecologisch onverantwoorde subsidies, zoals die voor de luchtvaart, om deze prioritair uit te faseren.
- > **Heroriënteer de middelen naar sociaal en internationaal rechtvaardig klimaatbeleid.** Investeer bijvoorbeeld in energie-efficiëntie en renovatie van woningen, in duurzame mobiliteit en verhoog de Belgische bijdrage aan de internationale klimaatfinanciering.
- > Europese coördinatie en harmonisatie is wenselijk maar mag niet vertragend werken. Wees een **voortrekker op nationaal niveau** want daar is veel mogelijk. Denk aan de verbreding van de vliegbelasting om de in Europa vastgelegde accijnsvrijstelling op kerosine tegen te gaan.

Hou rekening met de uitdagingen rond voedselzekerheid in het klimaat en energiebeleid

Europees Federaal Vlaams

Voorzie krachtige maatregelen die de emissies van de voedselsystemen beperken én landbouwers ondersteunen in de aanpassing van de aan de huidige klimaatverandering. Maak de financiering

toegankelijk voor en aangepast aan de noden van kleinschalige boeren, met bijzondere aandacht voor vrouwen en jongeren, en hun transitie naar veerkrachtige landbouwpraktijken ondersteunen.

Ondersteun de agro-ecologische transitie naar duurzame voedselsystemen

Europees Federaal Vlaams

Versterk de ambities van de Green Deal om ze in lijn te brengen met de internationale klimaat- en milieuverbintenissen en realiseer deze door een goede uitvoering van onder meer de Farm to Fork-strategie. Keur een Europese kaderwet goed over duurzame voedselsystemen. Neem ambitieuze verordeningen aan om het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest te verminderen en verbied de export van in Europa niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen naar derde landen.

INTERNATIONALE SOLIDARITEIT

VOORUITBLIK OP 2030

In 2030 trekt België volop de kaart van internationale samenwerking en solidariteit. Want globale uitdagingen die niet stoppen aan onze grenzen vragen om meer en niet minder solidariteit. Denk aan de aanpak van klimaatveranderingen, groeiende hongersnood, pandemieën en wereldwijde armoede en ongelijkheid. België beroept zich bij die samenwerking op internationaal afgesproken principes zoals democratisch eigenaarschap, wederzijdse verantwoording en transparantie. Dit zorgt ervoor dat globale uitdagingen collectief en vanuit gelijkwaardig partnerschap kunnen aangepakt worden. België neemt ook financiële verantwoordelijkheid, zijnde 0,7% van het BNI als ODA (Official Development Aid), en garandeert de coherentie van andere beleidsdomeinen met de wereldwijde strijd tegen armoede en ongelijkheid. De ODA is geloofwaardig omdat die niet wordt geïnstrumentaliseerd voor andere doeleinden dan de strijd tegen de globale armoede en ongelijkheid.⁴ Zowel de EU, het federale niveau als Vlaanderen moeten hier binnen hun bevoegdheden aan bijdragen.

SPEERPUNTEN

- › Focus met het budget Official Development Aid (ODA) op de aanpak van armoede en ongelijkheid via een rechtenbenadering
- › Besteed 0.7% van het BNI aan ODA
- › Bewaak de coherentie van elk ander beleid met de wereldwijde strijd tegen armoede en ongelijkheid

BELEIDSLIJNEN, MAATREGELEN EN INSTRUMENTEN

Focus met ODA-budget op de aanpak van armoede en ongelijkheid via een rechtenbenadering

Europees **Federaal** **Vlaams**

ODA heeft, als we het goed aanpakken, in het verleden bewezen bij te dragen aan collectieve verantwoordelijkheid voor globale uitdagingen, zoals de strijd tegen polio of verhoogde toegang tot basisonderwijs. Waardevolle investeringen met publieke middelen in de strijd tegen armoede en ongelijkheid die verstrekende en langdurige effecten kunnen hebben en rechten helpen garanderen. In het belang van mensen in kwetsbare posities, maar uiteindelijk ook in het belang van iedereen.

- › Maak prioriteit van het garanderen van basisrechten via publieke financiering voor universele toegang tot gezondheidszorg, onderwijs, voedselzekerheid, waardig werk en sociale bescherming. Zorg dat in projecten en programma's democratisch eigenschap, transparantie en wederzijdse verantwoording zijn gegarandeerd. Doe dit in overleg met lokale actoren die mensenrechten en gelijke rechten promoten.
- › Maak een prioriteit van de ruimte voor een divers en onafhankelijke middenveld, zowel in België als internationaal. Erken hierbij middenveldactoren als bondgenoot voor internationale solidariteit en betrek hen actief bij de ontwikkeling en uitvoering van het beleid.
- › Herbevestig landbouw en voedselzekerheid als prioritaire doelstelling van de internationale samenwerking. Vandaag lijden naar schatting 828 miljoen mensen honger wereldwijd, waarvan 70% vrouwen en meisjes. Maak het Belgisch engagement waar om minstens 15% van het ODA-budget aan landbouw en voedselzekerheid te besteden en heb hierbij bijzondere aandacht voor de rechten van vrouwen en meisjes.
- › Zorg naast een systematische en transversale aanpak van rechten en empowerment van vrouwen en meisjes in al hun diversiteit voor specifieke projecten en programma's tegen discriminatie en voor gendergelijkheid.

- › Neem klimaat mee in alle initiatieven van internationale samenwerking met lagere inkomenslanden. Ontwikkel een visie op klimaatmainstreaming die inzet op lokaal geleide klimaatoplossingen (lokale kennissystemen en nationale klimaatinstellingen in partnerlanden). Klimaatmainstreaming is belangrijk, maar mag niet dubbel geteld worden als ODA en klimaatfinanciering. Bijdragen aan de internationale klimaatfinanciering moet additioneel, of boven op het budget voor ODA, zijn.

Vermijd de instrumentalisering van ODA, waaronder het verhinderen van migratie

Europees **Federaal** **Vlaams**

Om de geloofwaardigheid van de ODA te bewaken wordt deze niet geïnstrumentaliseerd voor andere doeleinden. Goed werkende projecten en programma's van internationale solidariteit mogen niet worden geschrapt om terugnameakkoorden af te dwingen. Daarmee straffen we enkel de allerarmsten. Ons land waakt er bovendien over dat de ODA mensenrechtenproof is en niet bijdraagt aan schendingen van rechten van mensen op de vlucht.

- › Maak de toekenning van ODA budgetten niet afhankelijk van medewerking aan het Belgische of Europese migratiebeleid.
- › Geef geen steun aan beleidsmaatregelen en projecten die migranten in meer kwetsbare posities duwen en een negatieve impact hebben op mensenrechten. Vermijd steun aan projecten die regionale mobiliteit verhinderen.

Besteed 0,7% van het bni aan ODA

Europees **Federaal** **Vlaams**

ODA heeft door de crisissen heen bewezen een stabiele financieringsstroom te zijn, in tegenstelling tot sommige andere stromen. Zo daalde tijdens de coronacrisis de internationale handel en buitenlandse investeringen met respectievelijk 8,5 en 19%, terwijl ODA er licht op vooruit ging.

- › Realiseer een juridisch bindend en lineair groeipad om 0,7% van het bni te besteden aan internationale solidariteit tegen ten laatste 2030 via een jaarlijkse ver-

hoging in absolute cijfers. Transparantie, voorspelbaarheid en beheersbaarheid van het budget zijn cruciaal.

- › Veranker hierbij concrete streefcijfers om gendergelijkheid te bevorderen, inclusief een doelstelling dat 85% van alle hulp gericht moet zijn op gendergelijkheid en een doelstelling dat 20% gendergelijkheid als hoofddoelstelling heeft. Bewaak dat de ODA-uitgaven van elk departement impact hebben op de strijd tegen armoede en ongelijkheden in lagere inkomenslanden, met bijzondere aandacht voor gendergelijkheid en het bereiken van de meest kwetsbare groepen en mensen. Dit betekent ook de uitfasering van het aanrekenen van de kosten voor de opvang van mensen op de vlucht in België en schuldkwijtschelding bij de bepaling van de Belgische ODA. Garandeer dat ODA ongebonden is en blijft.
- › Zorg voor een evenwicht tussen de humanitaire en meer structurele samenwerking opdat ODA meer zou zijn dan enkel een reactief beleidsinstrument in tijden van nood, maar ook bijdraagt aan het structureel garanderen van basisrechten en de ruimte om deze te claimen.

Zet in op goed werkende schuldhherstructureringsmaatregelen

Europees **Federaal** **Internationaal**

In 2022 gaf Ghana drie keer meer uit aan het afbetalen van schulden dan aan gezondheidszorg. 60% van de lage-inkomenslanden heeft een te hoge schuldenlast of een hoog risico daarop. Een recordcijfer. Maar er bestaat geen goed functionerend systeem om onhoudbare schulden te herstructureren. België moet hierin een voorbeeldrol opnemen, zoals België al eerder deed met de wetgeving op de aasgierfondsen (2015).

- › Pleit internationaal voor een multilateraal raamwerk voor schuldherschikking binnen de VN waarin alle crediteurs betrokken zijn en bepleit de Belgische wet aasgierfondsen op internationaal niveau.
- › Annuleer nationaal de eigen bilaterale schuldvorderingen en verplicht private kredietverleners via wetgeving hun billijke bijdrage te leveren in schuldhherstructureringen.

Zorg voor de juiste randvoorwaarden voor private financiering

Europees Federaal Vlaams

Het vaak gehoorde recept om de ‘financieringsgap’ te dichten via de inzet van ODA als katalysator voor private investeringen is niet probleemloos: financiële risico’s worden overgedragen van private naar publieke actoren en private winsten krijgen voorrang op investeringen in publieke dienstverlening.

- > Stimuleer **lokaal ondernemerschap** in lagere inkomenslanden als spil voor lokale werkgelegenheid en economie.
- > Garandeer dat het **mobiliseren van private financiering** via ‘innovatieve instrumenten’ in geen geval leidt tot de verspilling van schaarse ontwikkelingsbudgetten en dat de keuze voor een bepaald financieringsinstrument steeds evidence-based is.
- > Bouw bij private sector projecten en private financieringsinstrumenten (onder andere via BIO) de nodige **safeguards** in op vlak van mensenrechten, gendergelijkheid, waardig werk, fiscale transparantie en ecologische draagkracht (via zorgplicht) om negatieve impact te allen tijde te vermijden. Zorg er daarentegen voor dat ze er voortaan in slagen een positieve bijdrage te leveren in de strijd tegen armoede en ongelijkheden. Vertrek daarbij ook steeds vanuit de prioriteiten van partnerlanden en bouw garanties in dat ODA niet bijdraagt aan het commercialiseren van publieke en sociale diensten.

Maak een prioriteit van de bredere financing for development agenda

Europees Federaal Internationaal

Financiering gaat breder dan ODA alleen. In plaats van vooral te focussen op private financiering, zonder de nodige randvoorwaarden, moeten we ook kijken naar de oorzaken van de financieringskloof, zoals de miljarden euro’s die wegstromen uit lage en middeninkomenslanden via belastingparadijzen en onrechtvaardige fiscaliteit. En naar de ongelijke beslissingsmacht over deze thema’s: economisch rijkere en machtigere landen hebben doorgaans een overwicht aan de beslissingstafel, of het nu over internationale gesprekken over schuldverlichting gaat of onderhandelingen over het internationale belastingsysteem.

- > Speel een actieve rol in de voorbereiding van de 4de internationale conferentie over *Financing for Development* gepland voor 2025. Zorg ervoor dat het nieuwe multilaterale antwoorden oplevert op vlak van de schuldenproblematiek en verloren belastinginkomsten, waarbij de noden en belangen van lagere inkomenslanden centraal staan.
- > Gebruik de bevoorrechte positie van België binnen het IMF en de Wereldbank om een hervorming van de internationale financiële instellingen actief te ondersteunen waarbij een einde wordt gemaakt aan macro-economische voorwaarden, middelen daadwerkelijk worden gebruikt voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG’s) en het decarboniseren van de wereldeconomie, en de instellingen gedemocratiseerd worden.
- > Pleit voor een herziening van de manier waarop de speciale trekkingsrechten (SDR’s) van het IMF worden verdeeld, opdat bij een nieuwe toewijzing ze terecht komen bij lagere inkomenslanden die ze het meest nodig hebben.
- > Zorg voor nieuwe financiering die echt het verschil kan maken door belastingontwijking aan te pakken en de grootste vervuilers te belasten (zie deel fiscaliteit).

Bewaak de coherentie van gelijk welk ander beleid met de strijd tegen armoede en ongelijkheid

Europees Federaal Vlaams

Internationale solidariteit betekent dat het departement ‘ontwikkelingssamenwerking’ bewaakt dat andere beleidsdomeinen geen negatieve en beter nog wél een positieve impact hebben op armoedebestrijding en de aanpak van ongelijkheid. Het gaat hier onder meer om het Belgische, Europese en internationale beleid op vlak van handel, klimaat, migratie, grondstoffen en fiscaliteit.

- > Vertrek bij elke vorm van versterkte samenwerking die nodig is om complexe uitdagingen het hoofd te bieden (bv. comprehensive approach, 3D, triple nexus etc) vanuit de doelstelling bij te dragen aan globale armoedebestrijding en de aanpak van ongelijkheden.
- > Geef gevolg aan de wettelijke verantwoordelijkheden van België om een coherent beleid (PCD, Policy Coherence for Development) te garanderen.

BUITENLANDS BELEID

VOORUITBLIK OP 2030

In 2030 zijn een actieve vredesdiplomatie, de mensenrechten en de strijd tegen straffeloosheid de basis van een coherent Belgisch buitenlandbeleid. Ons land kiest hierin voluit voor een assertieve en volutaristische voortrekkersrol op het Europese en mondiale toneel. België kiest resoluut voor actieve steun, zowel diplomatiek als financieel, aan internationale en regionale rechtsmechanismes zoals het Internationaal Strafhof en Onderzoekscommissies van de Verenigde Naties. België toont zich een actieve verdediger van gendergelijkheid en mensenrechten- en milieuverdedigers. Lokale middenveldactoren kunnen rekenen op ondersteuning en bescherming vanuit het Belgische buitenlandse beleid.

BELEIDSLIJNEN, MAATREGELEN EN INSTRUMENTEN

Neem een voortrekkersrol op in de internationale strijd tegen straffeloosheid en vervolging van oorlogsmisdaden, via extra politieke en financiële steun aan het Internationaal Strafhof en VN-onderzoekscommissies.

Federaal **Europees** **Internationaal**

Verdedig op consistente wijze het belang van regionale en internationale rechtsmechanismes, en verleen hen zowel technische, financiële en politieke ondersteuning. Betuig expliciete steun aan de onafhankelijkheid en de neutraliteit van het Internationaal Strafhof (ICC) en VN-Onderzoekscommissies. Doe dit onder meer in de context van het lopende onderzoek naar de situatie in Palestina (inclusief maar niet beperkt tot de gebeurtenissen sinds 7 oktober 2023). Neem dit ook mee in het lopende onderzoek naar de massamoorden in Oost-Congo en Kwamouth (RDC). Pleit voor de erkenning van de ernstige misdaden in de Democratische Republiek Congo van 1993-2003 die zijn vastgesteld in het VN 'mapping rapport'⁵ en ondersteun de aanbevelingen van dit onafhankelijk rapport zoals de oprichting van een internationaal straftribunaal.

SPEERPUNTEN

- > **Neem een voortrekkersrol op in de internationale strijd tegen straffeloosheid en vervolging van oorlogsmisdaden, via extra politieke en financiële steun aan het Internationaal Strafhof en VN-onderzoekscommissies.**
- > **Verbied bij nationale wet de handel in producten en diensten waarvan de productie en levering nauw verband houden met illegale activiteiten in bezette gebieden wereldwijd en ijver voor een soortgelijk verbod op Europees niveau.**
- > **Werk samen met het middenveld een coherent en transparant beleid uit voor de promotie van de civiele ruimte. Investeer in initiatieven die mensenrechtenverdedigers en in het bijzonder vrouwelijke mensenrechtenverdedigers beschermen.**
- > **Ondersteun de vreedzame transitie van de VN-vredesmissie MONUSCO in de Democratische Republiek Congo.**

Verbied bij nationale wet de handel in producten en diensten waarvan de productie en levering nauw verband houden met illegale activiteiten in bezette gebieden wereldwijd; en ijver voor een soortgelijk verbod op Europees niveau.

Federaal **Europees**

Landen hebben onder internationaal recht een "third state responsibility" om illegale activiteiten niet te erkennen en er geen hulp of assistentie aan te verlenen. Door producten en diensten uit bezette gebieden in te voeren en te verkopen, dragen de EU en haar lidstaten echter bij aan de instandhouding en uitbreiding van illegale activiteiten in bezette gebieden wereldwijd, zoals bijvoorbeeld Israëlische nederzettingen in Palestina. In het federaal parlement werd hierover in november 2023 ook een concreet wetsvoorstel ingediend.

Werk samen met het middenveld een coherent en transparant beleid uit voor de promotie van de civiele ruimte. Investeer in initiatieven die mensenrechtenverdedigers en in het bijzonder vrouwelijke mensenrechtenverdedigers beschermen.

Vlaams **Federaal** **Europees** **Internationaal**

Middenveldactoren vervullen een publieke controlefunctie, strijden voor het respect van fundamentele rechten voor iedereen en faciliteren een dialoog tussen burgers en beleidsmakers. De ruimte voor deze actoren om hun werk te doen, de civiele ruimte, staat echter enorm onder druk in binnen- en buitenland. Overheids- en niet-overheidsactoren gebruiken juridische tools, zoals repressieve wetten en dito handhaving, en buitengerechtigde tactieken, zoals intimidatie en geweld om middenveldactoren het zwijgen op te leggen. Erken deze uitdaging en voer met de Belgische vertegenwoordiging wereldwijd, een coherent en participatief beleid met betrekking tot de promotie van de civiele ruimte. Werk initiatieven uit om mensenrechtenverdedigers, en in het bijzonder vrouwelijke mensenrechtenverdedigers, te beschermen. Goede praktijkvoorbeelden zoals het Shelter City Initiative kunnen hiervoor als inspiratie die-

nen. Maak werk van een vereenvoudigde procedure voor mensen- en milieurechtenverdedigers, klokkenluiders en journalisten binnen de EU-visumcode.

Erken dat Israël zich tegenover de Palestijnen schuldig maakt aan de misdaad van "apartheid", zoals gedefinieerd in het Statuut van Rome (1998).

Vlaams **Federaal** **Europees** **Internationaal**

In navolging van Palestijnse mensenrechtenorganisaties is er de afgelopen jaren sprake van een wereldwijde erkenning van het gegeven dat Israël zich schuldig maakt aan de misdaad van "apartheid". Zowel Human Rights Watch, Amnesty International, Israëlische mensenrechtenorganisaties (B'tselem, Yesh Din), verschillende Speciale Rapporteurs van de Verenigde Naties en Belgische organisaties (inclusief 11.11.11) kwamen de afgelopen jaren tot deze conclusie. De bestaande VN-Onderzoekscommissie voor Palestina en Israël heeft ook een mandaat om deze aantijgingen te onderzoeken. België kan, onder meer als lid van de VN-Mensenrechtenraad en de Algemene Vergadering van de VN, ijveren voor dergelijke erkenning en voor de heroprichting binnen de VN van een Special Committee Against Apartheid.

Voer een actieve en ambitieuze vredesdiplomatie

Vlaams **Federaal** **Europees** **Internationaal**

Neem een actieve voortrekkersrol op in bestaande diplomatieke onderhandelingen om te komen tot een internationaal verbodsverdrag op volledig autonome wapensystemen ("killer robots"). Teken het bestaande VN-verbodsverdrag op kernwapens. Ijver voor de instelling en naleving van wapenembargo's tegen autoritaire regimes die op systematische wijze het internationaal recht schenden. Streef in de Belgische budgetten naar een beter evenwicht tussen militaire en niet-militaire uitgaven. Neem daarnaast ook een voortrekkersrol op in de versterking van nationale en regionale vredesprocessen in de regio van de Grote Meren en promoot hierbij de participatie van vrouwen in onderhandelingsprocessen.

Zet de promotie van gendergelijkheid centraal in het Belgische buitenlandbeleid.

Vlaams Federaal Europees Internationaal

De internationale context met meer autoritaire regimes aan de macht en de verharding van het maatschappelijk debat zetten grote druk op verworvenheden en vorderingen op vlak van gendergelijkheid en rechten. We zien dit reactionair verzet zowel in internationale onderhandelingen als binnen landen en regio's. Zet daarom de instrumenten van het buitenlands beleid in om de waarde van gendergelijkheid uit te dragen en de backlash tegen vrouwenrechten en gendergelijkheid tegen te gaan. Houd de pogingen om het bestaande Europese acquis en internationale afspraken terug te schroeven en voortgang te belemmeren actief tegen. Gendergelijkheid verdedigen vertaalt zich in voldoende kennis van het concept, passende menselijke en financiële middelen en interventies om problemen van genderongelijkheid te voorkomen én verhelpen. Integreer ook een genderperspectief in het creëren van een veilig en gunstig klimaat voor de verdediging van mensenrechten en in het voorkomen van discriminatie, schendingen en misbruiken, zoals bedreigingen, intimidatie, geweld en represailles.

Ondersteun de vreedzame transitie van de VN-vredesmissie MONUSCO in de Democratische Republiek Congo.

Internationaal

MONUSCO is de grootste, duurste en langstlopende VN-vredesmissie ooit, maar is er na 23 jaar niet in geslaagd om voldoende stabiliteit en bescherming te bieden in de regio van de Grote Meren. De aanwezigheid en het mandaat van de MONUSCO in Oost-Congo stoot steeds meer op kritiek en animositeit van de Congolese bevolking. Op 20 september 2023 verzocht de Congolese president de algemene vergadering van de VN het versnelde vertrek van de troepen. Ondersteun de vreedzame transitie van de MONUSCO en pleit voor een participatieve dialoog met vrouwen en middenveldactoren.

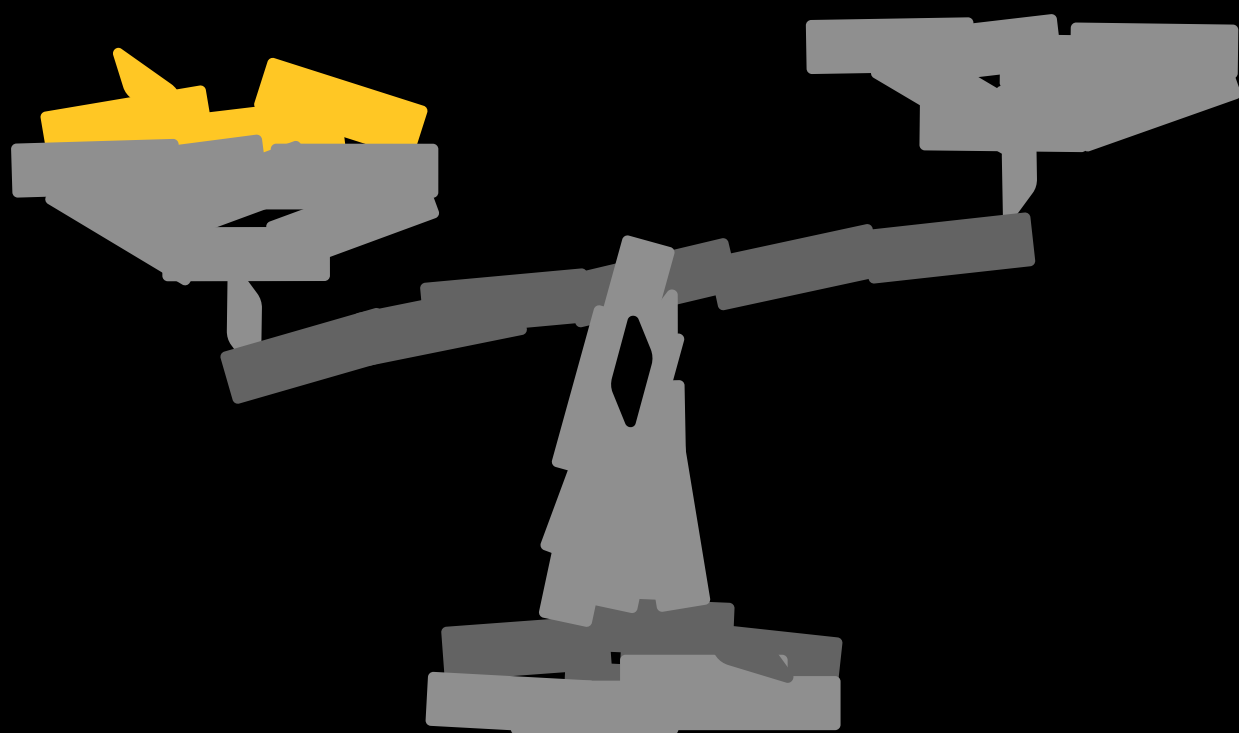
Pleit voor de opname van de misdaad van "ecocide" in het Statuut van Rome.

Vlaams Federaal Europees Internationaal

Blijf nationale en internationale denkfelingen ondersteunen en promoten die bijdragen tot een duurzaam beheer van natuurlijke rijkdommen en de strijd tegen klimaatverandering wereldwijd, zoals bijvoorbeeld de opname van "ecocide" (de doelbewuste vernietiging van ecologische systemen) als misdaad in het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof, naar analogie met de federale wet die dit al verwezenlijkte in het Belgisch strafwetboek (2023).

DUURZAME HANDEL

VOORUITBLIK OP 2030

In 2030 hebben Vlaanderen, Brussel, België en de EU in hun handels- en investeringsbeleid maatregelen genomen om mensenrechten en milieu te beschermen en de CO₂-uitstoot te verminderen. Dit beleid creëert waardig werk en bestrijdt dwangarbeid, ongelijkheid, armoede en honger. Er is inspraak en een evenwichtige regeling voor investeringsgeschillen. Het handels- en investeringsbeleid zorgt voor eerlijke belastingen. Toegang tot kennis en publieke diensten is verzekerd.

SPEERPUNTEN

- > **Veralgemeen zorgplicht voor bedrijven: bindende regelgeving in België, de EU en de VN die bedrijven er toe verplicht mensenrechten en milieu te respecteren in heel hun waardeketen en die slachtoffers van schendingen toegang geeft tot de rechter**
- > **Zorg voor meer transparantie en inspraak in het handelsbeleid, tijdige impactevaluatie en meer coherentie met de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's)**
- > **Maak een einde aan de investeerder-staat geschillenregeling**

BELEIDSLIJNEN, MAATREGELEN EN INSTRUMENTEN

Veralgemeen zorgplicht voor bedrijven: bindende regelgeving in België, de EU en de VN die bedrijven er toe verplicht mensenrechten en milieu te respecteren in heel hun waardeketen en die slachtoffers van schendingen toegang geeft tot de rechter.

Federaal **Europees** **Internationaal**

Er is dringend nood aan meer bindende regulering van de wereldwijde waardeketens. Binnen deze ketens komen namelijk schendingen van mensen- en arbeidsrechten en milieuschade voor, en ontlopen bedrijven en overheden hun verantwoordelijkheid.

- > Eis dat de regeringen en de EU op constructieve wijze bijdragen aan de totstandkoming van een Bindend VN-Verdrag over Bedrijven en Mensenrechten, en daartoe snel een EU-onderhandelingsmandaat aannemen.
- > Steun een ambitieuze Europese Richtlijn inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid (Corporate Sustainability Due Diligence Directive) én een maximale omzetting daarvan door België, in lijn met de inhoud van het (geamendeerde) wetsvoorstel inzake zorgplicht van 2 april 2021 (Doc 1903/001) dat in de Kamer voorligt.
- > Steun de totstandkoming van een ILO-Conventie over Waardig Werk in Globale waardeketens.

Zorg voor meer transparantie en inspraak in het handelsbeleid, tijdige impactevaluatie en meer coherentie met de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's).

Vlaams **Federaal** **Europees**

Handels- en investeringsakkoorden dringen diep door in de economie en de maatschappij en gaan niet alleen de handelaars en investeerders aan. Ze leggen regels vast

waarbinnen de binnenlandse besluitvorming moet verlopen en beperken zo ook de beleidsruimte van bestaande en toekomstige regeringen en parlementen.

- › Stel essentiële stukken (zoals onderhandelingsrichtlijnen, -voorstellen en -teksten) ter beschikking van het parlement en licht het parlement uitgebreid in over de voortgang van onderhandelingen zodat het parlement deze kan bespreken en zo richting geven aan het beleid.
- › Organiseer regelmatige consultaties over het handelsbeleid met alle belanghebbenden.
- › Leg handels- en investeringsakkoorden vóór hun ondertekening eerst voor aan het parlement dat na bespreking en evaluatie bijsturingen kan vragen.

Het nastreven van “*beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling*” is een verplichting opgelegd door het Verdrag van Lissabon, de federale wet op de ontwikkelingssamenwerking en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de VN Agenda 2030.

- › Evalueer de impact van nieuwe handelsmaatregelen of van nieuwe onderhandelingsvoorstellen op mensenrechten, gendergelijkheid en duurzame ontwikkeling vòòr de onderhandelingsrichtlijnen worden vastgelegd.

Bescherm en bevorder mensenrechten en milieu door internationale en nationale regulering voor transnationale waardeketens.

Vlaams **Federaal** **Europees**

De liberalisering van handel en investeringen draagt niet automatisch bij tot een rechtvaardige economie waar welvaart rechtvaardig is verdeeld en die rekening houdt met sociale en milieukosten.

- › Neem in handels- en investeringsakkoorden expliciete en effectieve maatregelen op ter bescherming en ondersteuning van zogenaamde “niet-handelsbelangen” zoals voedselzekerheid, toegang tot essentiële diensten, natuurbehoud, duurzame handelsinitiatieven (Fair Trade); en ter bestrijding van klimaatverandering, armoede en ongelijkheid, genderongelijkheid.

- › Neem in het hoofdstuk duurzame ontwikkeling in EU-handelsakkoorden een doeltreffend klachten- en sanctiemechanisme op tegen schendingen van de internationale mensenrechten-, arbeids- en milieuconventies die erin vermeld staan.

Maak een einde aan de investeerder-staat geschillenregeling.

Vlaams **Federaal** **Europees**

Internationale akkoorden zoals de bilaterale investeringsakkoorden van de Belgische-Luxemburgse Economische Unie (BLEU), het Energy Charter Treaty (ECT) of de Europese handels- en investeringsakkoorden geven buitenlandse investeerders de mogelijkheid om beleidsmaatregelen gericht op het algemeen belang aan te vechten. Ze hoeven de lokale rechtsgang niet te volgen en kunnen rechtstreeks een beroep doen op private internationale tribunaal die functioneren achter gesloten deuren. Deze gebrekkige uitzonderingsrechtspraak door privéarbiters, waartegen meestal geen beroep mogelijk is, vormt een bedreiging voor de democratische besluitvorming en publieke financiën en moet verdwijnen.

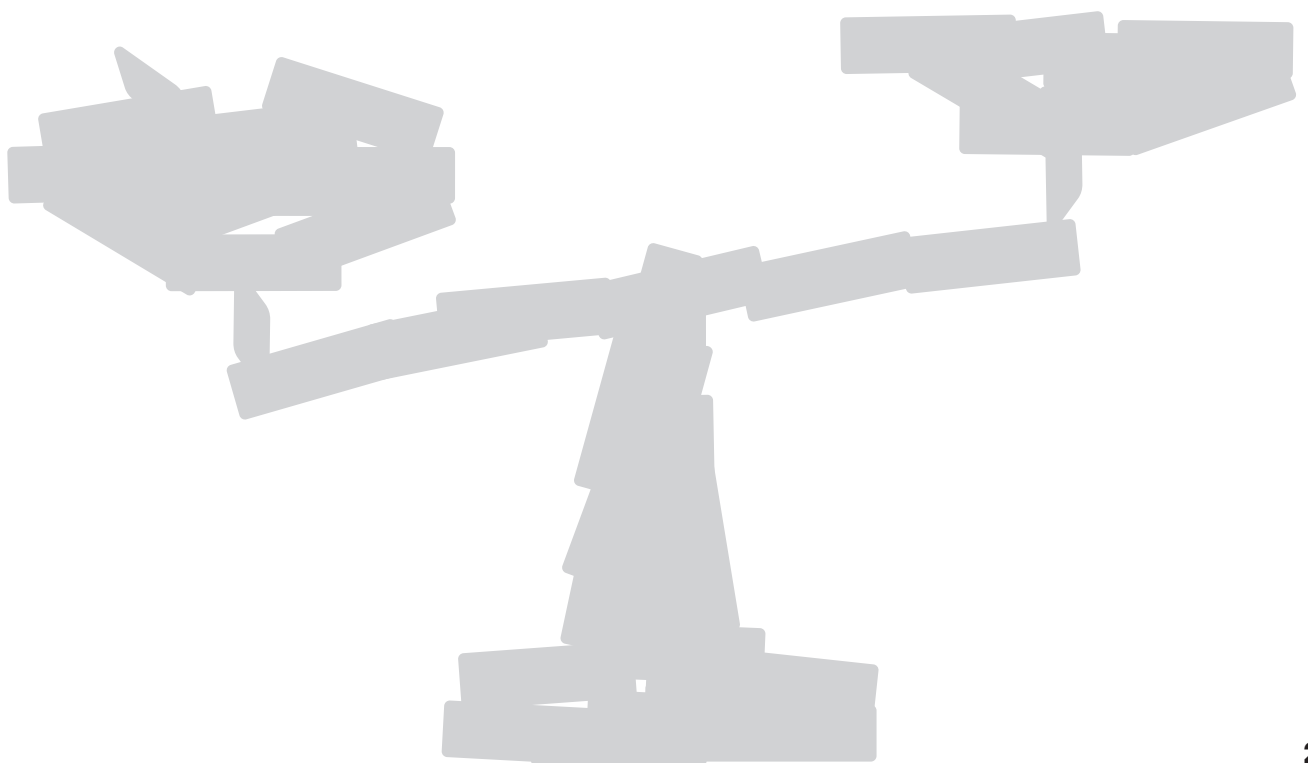
- › Versterk waar nodig met internationale samenwerking de lokale rechtspraak, zodat ze voor iedereen op dezelfde wijze toegankelijk is, in plaats van een geprivilegieerd geschillenregeringsmechanisme in stand te houden voor buitenlandse investeerders.
- › IJver voor een “Multilateraal Investeringshof” met vaste rechters en duidelijke en voorspelbare rechtsregels en beroepsmogelijkheden en voor de simultane aanneming van een Bindend VN-Verdrag over Bedrijven en Mensenrechten.

Respect voor multilateralisme en duurzame ontwikkeling in de Wereldhandelsorganisatie.

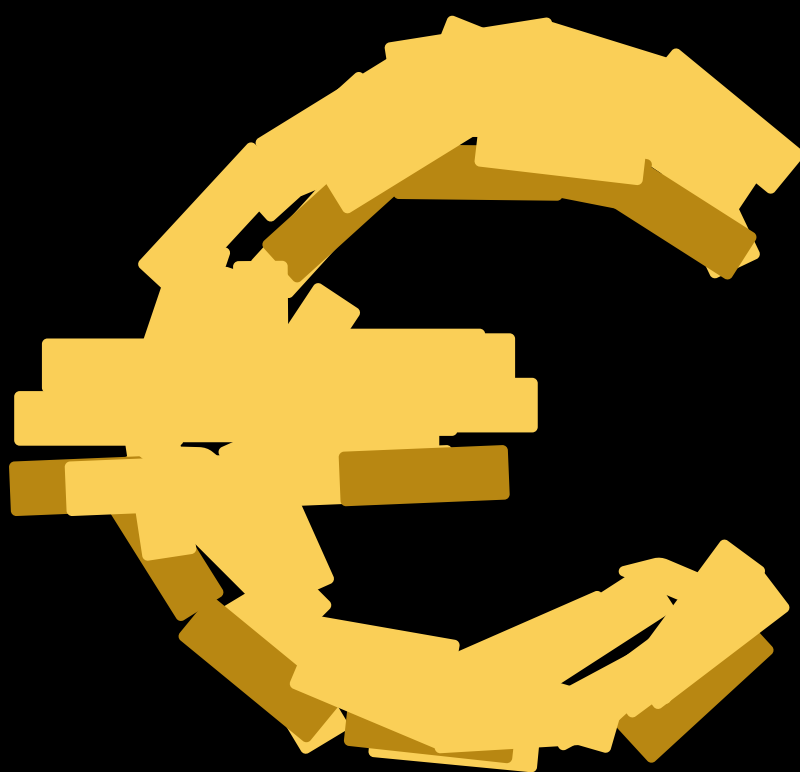
Vlaams **Federaal** **Europees**

De Wereldhandelsorganisatie (WTO) staat vooral ten dienste van de vrijhandel en bedrijfsbelangen maar laat weinig gelegen aan duurzame ontwikkeling en mensenrechten.

- > IJver voor hervormingen in de WTO om haar regelgeving meer in overeenstemming te brengen met duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) en mensenrechten, bijvoorbeeld door:
 - > Een overeenkomst aan te nemen die subsidies gericht op de SDG's toelaat,
 - > De intellectuele eigendomsrechten op te schorten op essentiële geneesmiddelen voor de bestrijding van pandemieën en op groene technologieën die nodig zijn voor de bestrijding van de klimaatverandering,
 - > Sociale en milieudumping toe te voegen aan de bevoegdheden van het geschillen-regelingsorgaan van de WTO,
 - > Lage inkomenslanden de mogelijkheid te geven om vrijer publieke voedselvoorraden aan te leggen en handelsinstrumenten zoals douanerechten en andere maatregelen te gebruiken om de inkomens van landbouwers, plattelandsontwikkeling en voedselzekerheid te beschermen.
- > Maak de sluiting van een overeenkomst inzake **digitale handel en e-commerce** afhankelijk van de aanneming van regels die een centrale plaats geven aan de belangen van consumenten, gebruikers, burgers, patiënten, werknemers en waardig werk in alle ondernemingen, en aan het democratisch recht van de overheid – ook in ontwikkelingslanden – om regelgevend op te treden in het algemeen belang.

INTERNATIONALE FISCALITEIT

VOORUITBLIK OP 2030

Tegen 2030 behoort belastingontwijking en -ontduiking eindelijk tot het verleden. Overheden wereldwijd hebben de nodige middelen om te investeren in de strijd tegen klimaatverandering en in publieke diensten zoals onderwijs en gezondheidszorg. Nu verliezen overheden jaarlijks nog meer dan 500 miljard dollar aan inkomsten als gevolg van grootschalige belastingontwijking.⁶ Lage inkomenslanden zijn daarbij in verhouding veel meer de dupe.⁷ In 2030 vindt de besluitvorming over internationale fiscaliteit plaats binnen de VN waardoor lagere inkomenslanden op gelijke voet kunnen deelnemen aan de wereldwijde hervorming van internationale belastingregels.

SPEERPUNTEN

- › Pleit voor een verhoging van de internationale minimumbelasting voor multinationals op korte termijn van 15% naar 25%, zonder uitzonderingen, waarbij rekening wordt gehouden met de belangen van lagere inkomenslanden.
- › Steun het voorstel van de Afrikaanse landen binnen de Verenigde Naties voor een internationaal belastingverdrag en de oprichting van een inclusief belastingorgaan binnen de Verenigde Naties.
- › Pleit binnen de EU (en later internationaal) voor een ambitieuze geharmoniseerde vennootschapsbelasting, die het transfer pricing systeem vervangt en een faire en gebalanceerde formule hanteert zonder grote aftrekposten en schadelijke belastingvoordelen.

Door internationale samenwerking op vlak van fiscaliteit zijn er in 2030 maatregelen die eenvoudig te implementeren en te beheren zijn in plaats van de complexe maatregelen van vandaag (zoals de OESO/G20 taksdeal), die weinig soelaas bieden voor lage inkomenslanden.

BELEIDSLIJNEN, MAATREGELEN EN INSTRUMENTEN

Pleit binnen de EU (en later internationaal) voor een ambitieuze geharmoniseerde vennootschapsbelasting, die het transfer pricing systeem vervangt en een faire en gebalanceerde formule hanteert zonder grote aftrekposten en schadelijke belastingvoordelen.

Federaal **Europees** **Internationaal**

Door multinationale bedrijven te belasten als één bedrijf in plaats van dochterondernemingen als afzonderlijke entiteiten te belasten en belastinginkomsten op basis van een eerlijke internationale verdeelsleutel te herverdelen, kan men mismatches in een gedigitaliseerde economie tussen nationale belastingssystemen, discussies over ingewikkelde transfer pricing regels en winstverschuivingen tussen landen tegengaan.

Steun het voorstel van de Afrikaanse landen binnen de Verenigde Naties voor een internationaal belastingverdrag en de oprichting van een inclusief belastingorgaan binnen de Verenigde Naties.

Federaal **Internationaal**

Zowel de onderhandelingen binnen het zogenaamde 'inclusief kader' van de OESO als de uitkomsten van de globale OESO-taksdeal stelden teleur op vlak van inclusiviteit van en herverdeling naar lagere inkomenslanden.

- › Steun daarom het voorstel voor een internationaal belastingverdrag en de oprichting van een inclusief belastingorgaan binnen de Verenigde Naties om

ervoor te zorgen dat lagere inkomenslanden op gelijke voet kunnen deelnemen aan de wereldwijde hervorming van internationale belastingregels.

- › Streef parallel daaraan naar een beleid zonder negatieve spillovers op lagere en middeninkomenslanden door een onafhankelijke spillover analyse uit te voeren van de impact van Belgische wetgeving op lage en middeninkomenslanden en door dubbelbelastingverdragen die een negatieve impact hebben op de inkomsten van lage en middeninkomenslanden op basis van het VN-modelverdrag te heronderhandelen.

Pleit voor een verhoging van de internationale minimumbelasting op multinationals op korte termijn van 15% naar 25%, zonder uitzonderingen waarbij rekening wordt gehouden met de belangen van lagere inkomenslanden.

Federaal **Europees** **Internationaal**

Het historisch akkoord over de globale minimumbelasting, dat vanaf 2024 in België ingaat, zal een rem zetten op de meest problematische vormen van belastingontwijking. Maar er blijven achterpoortjes waardoor bepaalde fiscale gunstregimes kunnen blijven bestaan die gedeeltelijk vrijgesteld kunnen worden van de minimumbelasting, zoals het belastingkrediet en patent boxes. Bovendien is deze maatregel nauwelijks in het voordeel van lagere inkomenslanden. Het minimumbelastingtarief van 15% is te laag in vergelijking met het gemiddelde vennootschapsbelastingtarief in de meeste lage inkomenslanden en de inkomsten zullen disproportioneel terecht komen bij rijke landen.

Streef naar meer ambitieuze zwarte lijsten van belastingparadijzen op Europees en Belgisch niveau.

Federaal **Europees**

De Europese lijst schiet haar doel voorbij omdat er geen enkele Europese lidstaat en geen enkele belastingjurisdictie met een 0% tarief op staat. De EU Code of Conduct Group, de expertengroep die de belastingregimes beoordeelt, opereert in volledige geheimhouding en hanteert zwakke en on-

rechtvaardige criteria in haar beoordeling. De Belgische lijst doet alleszins beter dan de Europese op 1 punt en omvat wel staten 'zonder belasting'. Maar het Rekenhof stelde dat de lijst niet meer in overeenstemming is met de wetgeving en de fiscus de bedrijven die mogelijk frauduleus met belastingparadijzen werken te weinig controleert.

- › Pleit op Europees niveau om de Code of Conduct groep te hervormen en pleit in nieuwe onderhandelingen voor meer ambitie en transparantie binnen de Gedragscode groep.
- › Maak werk van een herziene Belgische zwarte lijst in overeenstemming met de wetgeving en van een aangepaste controlestrategie door de fiscus die inzet op het detecteren van niet-aangegeven belastingen.

Pleit er op EU-niveau voor dat belastingdossiers onderworpen zijn aan de gewone wetgevende procedure (gekwalificeerde meerderheid in de Raad en medebeslissing van het Europees Parlement).

Federaal **Europees**

De Europese Unie heeft geleidelijk aan een grotere interne markt voor kapitaal, goederen en diensten tot stand gebracht, aangevuld met een kleinere monetaire unie. Maar in de strijd tegen belastingontwijking is de EU onvoldoende slagkrachtig omwille van de unanimiteitsvereiste in dit domein waarbij één enkele lidstaat een voorstel kan tegenhouden.

Streef maximaal naar publieke transparantie.

Europees **Federaal**

Er bestaan Europese transparantieverplichtingen over waar vennootschappen winsten boeken (via de richtlijn publieke land per land rapportering) en over de uiteindelijke begunstigden van bedrijven, stichtingen en gelijkaardige juridische structuren (via de anti-witwasrichtlijn). In beide gevallen zijn er gaten in de wetgeving waardoor volledige transparantie uitblijft en belastingmisbruik en offshoregeheimhouding door multinationals en grote vermogens mogelijk blijft.

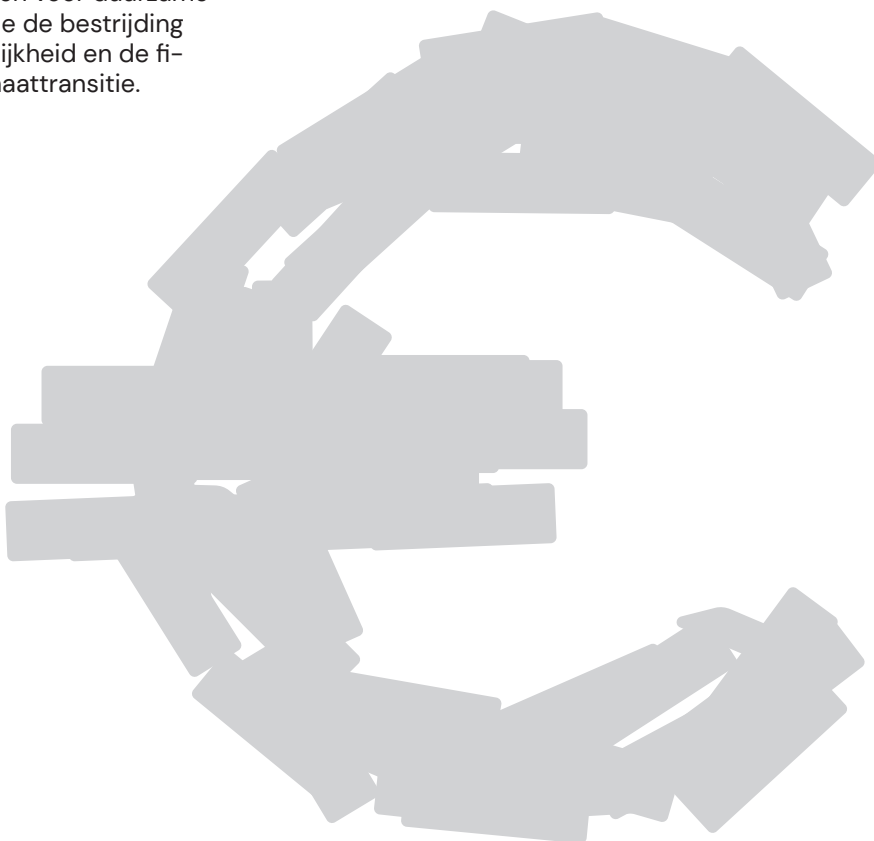
- › Pleit op Europees niveau voor een herziening van de EU-richtlijn publieke land per land rapportering met wereldwijde opsplitsing van data.

- > Zorg er bij de herziening van de anti-witwas richtlijn voor dat transparantie beter gegarandeerd is doordat uiteindelijke begunstigen zich niet artificieel aan die transparantieverplichtingen kunnen onttrekken.

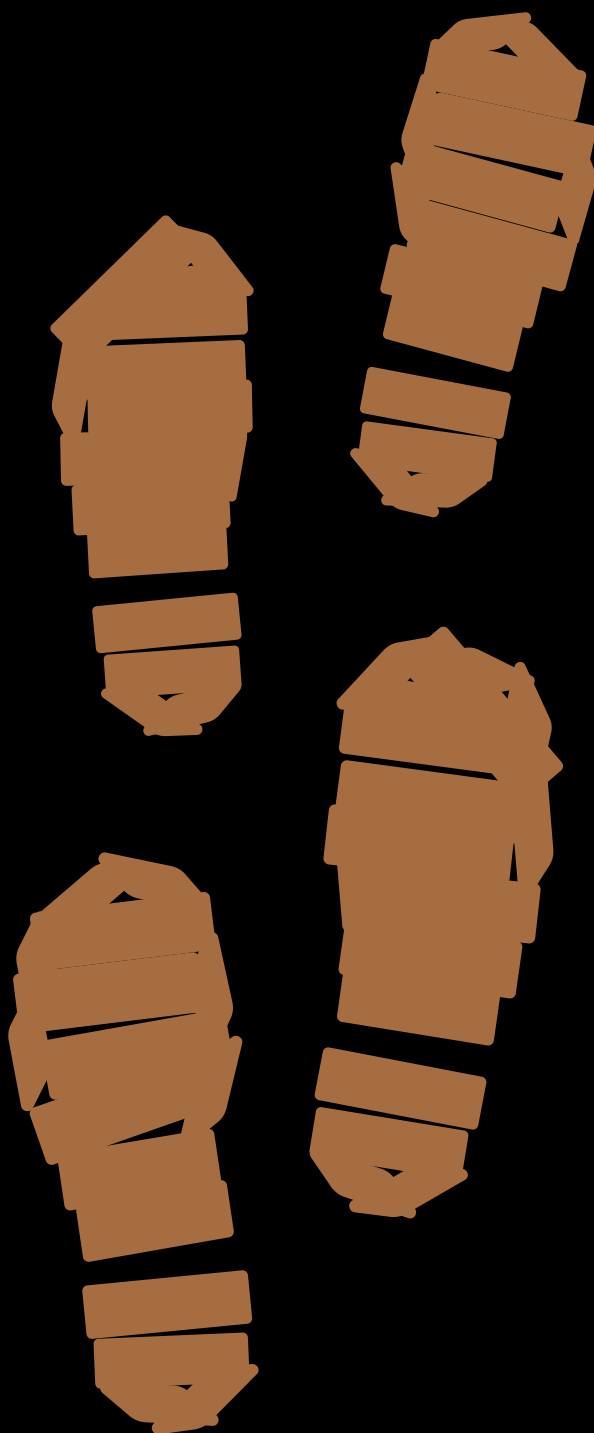
Zorg voor belastingmaatregelen die nieuwe inkomsten genereren en excessen reguleren.

Federaal Europees

- > Pleit op Europees niveau voor een uitbreiding van de **overwinstbelasting** op buitensporige winsten. Door graaiflatie maken bepaalde bedrijven extra winsten terwijl de koopkracht van mensen daalt. De speciale en tijdelijke belasting op overwinsten in de energiesector moet naar een permanent instrument evolueren dat uitgebreid wordt naar alle sectoren die overwinsten maken en dat in crisissituaties onmiddellijk wordt geactiveerd als automatische stabilisator.
- > Pleit voor een **Europese financiële transactietaks (FTT)** die een breed gamma van financiële producten dekt met een belasting van 0,1% voor aandelen en obligaties en 0,01% voor derivaten. Gebruik de opbrengsten voor duurzame ontwikkeling, met name de bestrijding van armoede en ongelijkheid en de financiering van de klimaattransitie.

MIGRATIE

VOORUITBLIK OP 2030

In 2030 speelt België een pioniersrol in de bescherming van vluchtelingen in conflictregio's. Via onze diplomatieke relaties en met ambitieuze financiering werken we aan duurzame oplossingen voor mensen op de vlucht. Zo dragen we bij aan lokale toekomstperspectieven. Een geharmoniseerd Europees beleid zorgt ervoor dat vluchtelingen op een vlotte manier toegang krijgen tot kwaliteitsvolle procedures in alle lidstaten. Op die manier worden de verantwoordelijkheden op een eerlijke manier gespreid. Via legale toegangswegen geraken mensen met recht op bescherming op een veilige manier in België en andere lidstaten. Bij aankomst in België worden basisnoden meteen ingevuld zodat mensen zich snel thuis voelen en kunnen bijdragen aan de samenleving. Een open arbeidsmigratiebeleid laat toe dat mensen onze economie komen versterken. Met een spijkerharde bescherming van de rechten van arbeidsmigranten is uitbuiting uitgesloten. Zo laten we migratie werken voor alle betrokkenen: de migrant zelf, de Belgische economie en de landen van herkomst.

SPEERPUNTEN

- › **Maak werk van een ambitieuze en kwaliteitsvolle bescherming van vluchtelingen in de regio van conflictgebieden en zet in op veilige en legale toegangswegen.**
- › **Grijp de kansen van migratie om knelpuntberoepen in te vullen en bescherm de rechten van arbeidsmigranten**
- › **Zorg voor een Europees migratiebeleid dat mensenrechtenproof is en maak een einde aan pushbacks aan de buitengrenzen**

BELEIDSLIJNEN, MAATREGELEN EN INSTRUMENTEN

Maak werk van een ambitieuze en kwaliteitsvolle bescherming van vluchtelingen in de regio van conflictgebieden en zet in op veilige en legale toegangswegen.

Federaal **Europees** **Internationaal**

- › Voorzie bijkomende middelen voor een ambitieus financieel en diplomatiek beleid gericht op een kwaliteitsvolle bescherming van mensen op de vlucht in de regio's rondom conflictgebieden, zoals bijvoorbeeld Syrië en Afghanistan.
- › Trek aan de kar om het mondiale vluchtelingenregime te transformeren in een effectiever en legitiemer systeem, waar vluchtelingen een plek rond de tafel hebben daar waar beslissingen over hun toekomst worden genomen.
- › Speel een voortrekkersrol in de ontwikkeling van "duurzame oplossingen akkoorden" met landen waar veel vluchtelingen worden opgevangen. Neem actie wanneer de rechten van vluchtelingen systematisch worden geschonden, en bekijk in welke mate het EU Global Human Rights Sanctions Regime gebruikt kan worden om individuele beleidsverantwoordelijken in dergelijke landen ter verantwoording te roepen.
- › Creëer een groeipad om het Belgische hervestigingsaantal structureel te verhogen met een uitgebreide autonome opvangstructuur.
- › Maak werk van een soepele en transparante procedure voor gezinshereniging die de mogelijkheid biedt om de aanvraag vanuit België op te starten.
- › Werk obstakels weg in de procedure voor de aanvraag van humanitaire visa met een lagere kostprijs, kortere behandelingsstermijn en meer transparantie.

Grijp de kansen van migratie om knelpuntberoepen in te vullen.

Vlaams **Federaal**

Zorg voor meer mogelijkheden voor midden en praktisch geschoolde derdelanders om toe te treden tot de arbeidsmarkt, door de lijst van knelpuntberoepen voor arbeidsmigratie uit te breiden in de richting van de werkelijke VDAB knelpuntberoepenlijst.

- › Zorg ervoor dat de rechten van arbeidsmigranten beter beschermd zijn door:
 - › Het doorbreken van de afhankelijkheidsrelatie van de arbeidsmigrant met zijn werkgever met meer mogelijkheden om te wisselen van werkgever.
 - › Beter toezicht op de woon- en werksituaties van arbeidsmigranten in België door de bevoegde inspecties.
 - › Een specifiek oriëntatietraject voor arbeidsmigranten dat focust op het versterken van arbeidsrechten.
 - › De werkgever duidelijk verantwoordelijk te maken om de kosten in het migratietraject (reis, rekrutering, administratieve kosten, verzekering, ...) te dragen.

Maak werk van een robuust opvangnetwerk en zorg voor degelijke huisvesting voor nieuwkomers.

Federaal **Vlaams**

- › Investeer in een robuust opvangnetwerk voor verzoekers internationale bescherming met voldoende bufferplaatsen, aangepast op het profiel van de nieuwkomers. Investeer in de asiendiensten en kwaliteitsvolle, gendergevoelige en gezinsvriendelijke (kleinschalige en grotere) opvangstructuren met aangepaste plaatsen voor profielen die extra zorg nodig hebben.
- › Pak de wooncrisis ten gronde aan door te voorzien in voldoende sociale woningen, een gewestelijk beleid voor de woonvoorziening aan erkende vluchtelingen en correcte regulering van de private huurmarkt, onder meer door lokale binding te verwijderen als toekenningscriterium voor sociale huisvesting.

- › Maak werk van proactieve praktijktesten op de huur- en arbeidsmarkt. Bij overtredingen worden sancties opgelegd.
- › De strijd tegen racisme gaat uiteraard breder dan migratie maar is ook hier van cruciaal belang. Betrek het antiracistische middenveld en organisaties van geracialiseerde mensen structureel bij de ontwikkeling, uitvoering, monitoring en evaluatie van elk antiracisme-beleid en beleid dat gevolgen heeft voor de positie van geracialiseerde personen in de samenleving.

Maak werk van oplossingen voor mensen die onwettig in België verblijven.

Federaal

- Zorg voor duurzame re-integratieperspectieven in trajecten van vrijwillige terugkeer, met o.a. een aanbod van opleidingen, om zo de slaagkansen van hun project en/of kansen op de arbeidsmarkt in het land van herkomst te vergroten.
- › Zet verder in op de uitbouw van (pilot-) lokale projecten die inzetten op een duurzaam toekomstperspectief voor mensen zonder wettig verblijf (de projecten Opvang & Oriëntatie) door een combinatie van huisvesting en begeleiding en toegang tot juridische informatie, in samenwerking met lokale overheden, academici en niet-gouvernementele actoren.
 - › Maak werk van een nieuw, tijdelijk kader voor overgang naar wettelijk verblijf aan de hand van duidelijke criteria (zoals het aantal jaren verblijf in België).

Draag bij aan de bescherming van klimaatonthemden.

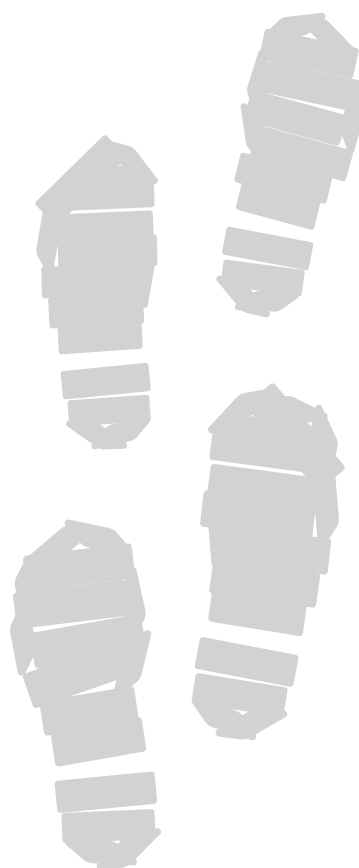
Federaal **Europees** **Internationaal**

- › Neem een proactieve houding aan binnen de internationale processen die bijdragen aan de bescherming van klimaatonthemden.
- › Werk in België aan oplossingen voor mensen die door een klimaatramp niet kunnen terugkeren naar hun land van herkomst (zoals een tijdelijk verblijfsstatuut).

Zorg dat het Europese migratiebeleid de mensenrechten niet schendt.

Federaal **Europees**

- › Maak een einde aan de pushbacks aan de Europese buitengrenzen met onder meer de creatie van een onafhankelijk mechanisme dat overtredingen opspoot en aanpakt.
- › Zorg voor een beter toezicht op de naleving van de mensenrechten door Frontex.
- › Neem verantwoordelijkheid in de redding van mensen in levensgevaarlijke omstandigheden op zee. Stop ook de criminalisering en intimidatie van ngo's die levens redden op zee.
- › Werk mee aan een solidariteitsmechanisme voor de ontschepping en de verdeling van de opvang tussen de verschillende lidstaten als alternatief voor een beleid dat enkel focust op het eerste land van aankomst.
- › IJver voor een opwaartse harmonisering van de beschermingsstandaarden in de EU.

EINDNOTEN

1 Gie Goris, We laveren naar een wereld met vele machtscentra, in: De Standaard 5 juni 2023.
https://www.standaard.be/cnt/dmf20230604_96285442

2 Zie: <https://eurmc.org/publication/green-mining-is-a-myth-the-case-for-cutting-eu-resource-consumption/>

3 [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690606/EPRS_BRI\(2021\)690606_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690606/EPRS_BRI(2021)690606_EN.pdf)

4 Voor de doelstelling van Official Development Aid verwijzen we naar Art 21 Verdrag betreffende de Europese Unie en art. 208 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie), de Belgische Wet op ontwikkelingssamenwerking en het Vlaamse kaderdecreet inzake ontwikkelingssamenwerking.

5 <https://www.ohchr.org/en/countries/africa/2010-drc-mapping-report>

6 Cobham, A. & Janský, P. (2017) Global distribution of revenue loss from tax avoidance: Re-estimation and country results. WIDER Working Paper 2017/55. Helsinki: UNU-WIDER.

7 Voor EU-lidstaten gaat het samen om 50 tot 70 miljard belastinginkomsten, terwijl de gedeerde inkomsten voor lage inkomens economieën zo'n 200 miljard dollar bedragen. Zie: European Parliamentary Research service (2015). Bringing transparency, coordination and convergence to corporate tax policies in the European Union; Shaxson, N. (2019). The billions attracted by tax havens do harm to sending and receiving nations alike. IMF: Finance & Development.

**KOEPSEL VAN INTERNATIONALE
SOLIDARITEIT – 11.11.11 VZW**

Vlasfabriekstraat 11
1060 Brussel

+32 (0)2 536 11 11
info@11.be

www.11.be

Volg ons op

Strength in numbers